



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. B.**, zastoupen Mgr. Lukášem Hegnerem, advokátem se sídlem Jiráskovo náměstí 816/4, Plzeň, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 11. 2013, č. j. 26334/13/5000-14503-703460, a č. j. 26335/13/5000-14503-703460, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 3. 2015, č. j. 57 Af 47/2013 – 89,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Odměna ustanoveného advokáta Mgr. Lukáše Hegnera **se u r č u j e** částkou 8.228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Finanční úřad pro Plzeňský kraj (dále jen správce daně) vydal dne 12. 3. 2013 dva exekuční příkazy postihující žalobce, a to příkaz č. j. 422139/13/2301-25201-402537 na srážky ze mzdy nebo jiných příjmů ve výši 20.283 Kč (dále jen příkaz č. 1) a příkaz č. j. 421173/13/2301-25201-402537 na srážky ze mzdy nebo z jiných příjmů ve výši

35.323 Kč (dále jen příkaz č. 2). Příkaz č. 1 byl vydán k vymožení částky ve výši 11.088 Kč dle vykonatelného výkazu nedoplatků za porušení rozpočtové kázně (vydaného dne 5. 9. 2002) a ve výši 9.195 Kč (vydaného dne 24. 9. 2002). Příkaz č. 2 poté směřoval k vymožení nedoplatku na dani z převodu nemovitosti ve výši 29.518 Kč a porušení rozpočtové kázně ve výši 5.805 Kč.

[2] Na základě žalobcových odvolání snížil správce daně částku uvedenou v příkazu č. 1 na 11.088 Kč, v příkazu č. 2 potom na 29.518 Kč. V obou případech totiž dospěl k závěru, že došlo k prekluzi práva exekučně vymáhat část původní sumy. Odvolací finanční ředitelství (dále jen žalovaný) poté v rámci odvolacího řízení doplnilo příjemce rozhodnutí – poddlužníka Českou správu sociálního zabezpečení. Ve zbytku rozhodnutí svými v záhlaví označenými rozhodnutími potvrdilo.

II. Posouzení krajským soudem

[3] Proti těmto rozhodnutím brojil žalobce u Krajského soudu v Plzni namítaje jejich neústavnost, nezákonnost a rozpor s morálkou. Takto zahájená řízení spojil krajský soud usnesením ze dne 29. 1. 2014, č. j. 57 Af 48/2013 – 20 v jedno, jehož výsledkem je v záhlaví označený, kasační stížností napadený rozsudek.

[4] Krajský soud konstatoval, že mezi účastníky je v projednávané věci sporná otázka zákonnosti nařízených daňových exekucí srážkami z jiných příjmů, a to jednak k vymožení nedoplatku ve výši 11.088 Kč za porušení rozpočtové kázně, a jednak k vymožení nedoplatku penále za pozdní úhradu daně z převodu nemovitostí ve výši 29.518 Kč.

[5] Napadená rozhodnutí nelze považovat za nezákonná či protiústavní. Nepředstavují „*akt zla, vedený brutálně*“. Ustanovení § 39 občanského zákoníku se na daňové řízení nevztahuje. Přesto lze v této souvislosti konstatovat, že vymáhání daňových nedoplatků při respektování zákonných podmínek nelze považovat za něco „*odporujícího zákonu*“, „*obcházejícího zákon*“ nebo „*příčícího se dobrým mravům*“, jak žalobce namítal.

[6] Nelze ani přisvědčit námitce promlčení práva předmětný nedoplatek vymáhat z důvodu uplynutí zákonem stanovené šestileté lhůty. Dle § 160 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen daňový řád), za použití přechodného ustanovení § 264 odst. 5 téhož zákona, platí, že nedoplatek nelze vybrat a vymáhat po uplynutí lhůty pro placení daně, která činí 6 let. Byl-li však před uplynutím této lhůty správcem daně učiněn úkon směřující k vybrání či vymožení nedoplatku, běh lhůty se přerušuje a započíná běžet nová lhůta opět v délce 6 let (až do dosažení zákonem stanoveného 20 či 30letého maxima).

[7] Ve vztahu k vymáhanému nedoplatku ve výši 29.518 Kč jakožto příslušenství (penále) za pozdní úhradu daně z převodu nemovitostí přitom byl v minulosti vydán exekuční příkaz na prodej nemovitostí ze dne 31. 3. 2008, č. j. 137013/08/138941/3145, přičemž tento úkon byl učiněn dříve, než uplynula původní šestiletá lhůta. Způsobil tedy přerušování jejího běhu a započetí běhu nové šestileté lhůty, v níž opět došlo k vydání dalšího úkonu přerušujícího její běh, nyní napadeného exekučního příkazu ze dne 12. 3. 2013,

č. j. 421173/13/2301-25201-402537. K zániku práva vymáhat tento daňový nedoplatek tedy nedošlo.

III. Kasační stížnost

[8] V kasační stížnosti podané proti rozsudku krajského soudu namítá žalobce (dále též stěžovatel) jeho nezákonnost, protiústavnost a rozpor s morálkou. Výběr daní a nedoplatků je zjevně nepřiměřený ve vztahu k právům a povinnostem stěžovatele. Daňová povinnost ve výši pouhých 11.088 Kč, resp. 29.518 Kč je vymáhána postižením nemovitých věcí stěžovatele a současně exekucí vedenou na jeho důchod. To je nepřiměřené ve vztahu ke každé z vymáhaných částek. Pokud příslušné orgány přistoupily k exekuci prodejem nemovitých věcí stěžovatele, pak už bylo zcela nepřiměřeným zásahem do jeho práv provádět exekuci na jeho důchod.

[9] Soud dle stěžovatele pochybil, pokud při rozhodování o námitce prekluze (resp. promlčení) výběru daňové povinnosti vymáhané na základě napadeného příkazu č. 1 vycházel z předpokladu, že k přerušení běhu prekluzivní, resp. promlčecí, šestileté lhůty došlo i na základě exekučního příkazu na srážky ze mzdy č. j. 354514/07/138941/3145 ze dne 4. 12. 2007. Byl-li předmětný exekuční příkaz zrušen, ať již z jakéhokoli důvodu, nemohl vyvolat zamýšlené právní následky, a tedy ani přerušení běhu promlčecí, resp. prekluzivní doby. Soud tedy neměl k tomuto exekučnímu příkazu na srážky ze mzdy přihlížet.

[10] Podkladem pro tvrzené porušení rozpočtové kázně bylo křivé obvinění, že stěžovatel porušil vynucenou smlouvu s úřadem práce. Na základě křivého obvinění po něm začali vymáhat vykonstruovanou částku. Tuto skutečnost nikdy nikdo nevyvrátil. Krajský soud v rozsudku uvádí, že v exekučním řízení již nemůže být soudní přezkum zaměřen na přezkum důvodnosti samotného exekučního titulu. Přesto to v odůvodnění rozvádí. V jedné z věcí se vymáhala daň z převodu nemovitosti, v odvolacím řízení bylo vypuštěno její příslušenství. Toto vyměřili na občanu v tísní, což zákon označuje jako lichvu. Příslušenství je penále vyměřené od doby, kdy stěžovatel zaplatit nemohl, do data neexistující skutečnosti, že zaplatil. Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti. Stěžovatel absolutně nemohl učinit nic, co mu bylo uloženo, neměl a nemá dostatek existenčních prostředků, požadavky finančních orgánů byly nad jeho sociální únosnost.

IV. Vyjádření žalovaného

[11] Žalovaný sdělil, že se zcela ztotožňuje s rozsudkem krajského soudu a neshledává jej nezákonným či nepřezkoumatelným.

[12] K námitce nepřiměřenosti postihnoutí jak příjmů, tak nemovitostí stěžovatele, žalovaný uvádí, že správce daně postupoval v souladu se zákonem, který mu umožňuje nařídít exekuci více způsoby k vymožení stejných daňových nedoplatků.

[13] Od počátku řízení, která byla zahájena před více než 10 lety, stěžovatel neustále namítá v rámci řádných i mimořádných opravných prostředků a v rámci správních žalob

stále obsahově totožné námitky. O všech těchto námitkách již bylo několikrát rozhodnuto.

[14] Správce daně se snažil stěžovatelovy nedoplatky vymáhat i v rámci exekučního řízení na prodej nemovitých věcí stěžovatele (sp. zn. 046 Ex 336/03), avšak bezúspěšně, neboť rozdělovaná majetková podstata byla vyčerpána uspokojením jiných pohledávek. Proto nelze stěžovatelovu námitku „*neprůměřeného zásahu do jeho práv, kdy správce daně nejprve přistoupil k exekuci prodejem nemovitých věcí a následně prováděl výkon exekuce ještě na jeho důchod*“ považovat za důvodnou.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není opodstatněné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] Soud se nejprve zabýval námitkou prekluze práva vybrat a vymáhat částku dle příkazu č. 1 za porušení rozpočtové kázně (*III. A*), dále námitkou nepřiměřenosti nařízené exekuce (*III. B*) a námitkami směřujícími proti samotnému exekučnímu titulu (*III. C*).

III. A) Prekluze práva vymáhat částku z příkazu č. 1

[18] Nejprve je třeba podotknout, že dle § 264 odst. 1 daňového řádu *se řízení nebo postupy, které byly zahájeny podle dosavadních právních předpisů, ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí a práva a povinnosti z nich plynoucí se posoudí podle ustanovení tohoto zákona, která upravují řízení nebo postupy, které jsou jim svou povahou a účelem nejbližší. Pátý odstavec citovaného ustanovení pak stanoví, že běh a délka lhůty pro promlčení práva vybrat a vymáhat daňový nedoplatek, která započala podle dosavadních právních předpisů a neskončila do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona posuzuje podle ustanovení tohoto zákona, která upravují lhůtu pro placení daně; okamžik počátku běhu této lhůty určený podle dosavadních právních předpisů zůstává zachován. Účinky právních skutečností, které mají vliv na běh této lhůty a které nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se posuzují podle dosavadních právních předpisů. Právní skutečnosti nově zakládající stavění běhu lhůty pro placení daně podle tohoto zákona, které započaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, staví běh lhůty až ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.*

[19] Daňový řád v § 160 odst. 1 stanoví, že *nedoplatek nelze vybrat a vymáhat po uplynutí lhůty pro placení daně, která činí 6 let. Lhůta pro placení daně začne běžet dnem splatnosti daně. Dle druhého odstavce tohoto ustanovení začíná běžet nová šestiletá lhůta v případě, že je správcem daně učiněn úkon přerušující běh lhůty pro placení daně. Takovým úkonem je zahájení exekučního řízení, zřízení zástavního práva či oznámení rozhodnutí o posečkání* (odst. 3 citovaného ustanovení).

[20] Exekučním titulem pro příkaz č. 1 je platební výměr ze dne 5. 9. 2002, č. j. 235528/02/138980/0304, jenž byl stěžovateli doručen 5. 9. 2002 a splatným se stal 7. 10. 2002. Šestiletá lhůta vázící se k právu na plnění z tohoto výměru tedy měla uplynout 5. 9. 2008. V návaznosti na absenci plnění ze strany stěžovatele byl ve vztahu k tomuto výměru dne 4. 12. 2007 vydán exekuční příkaz na srážky ze mzdy nebo jiných příjmů, č. j. 354514/07/138941/3145 (stěžovateli doručen 17. 12. 2007). Tato exekuce byla zastavena rozhodnutím ze dne 13. 3. 2008. Poté byl k vymožení stejného nedoplatku vydán dne 31. 3. 2008 exekuční příkaz na prodej nemovitostí č. j. 137037/08/138941/3145 (stěžovateli doručen 12. 4. 2008).

[21] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že krajský soud pochybil, jestliže posoudil příkaz ze dne 4. 12. 2007 jako úkon přerušující běh šestileté lhůty. Tento příkaz byl zrušen a nemohl tak dle něj vyvolat žádné právní následky. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že exekuční příkaz byl skutečně zrušen, a to z důvodu, že správce daně zjistil, že stěžovatel nedisponuje žádnými příjmy, které by bylo možné postihnout srážkami. Bezprostředně poté přikročil k vydání nového příkazu na prodej nemovitosti. Se stěžovatelovým závěrem o nezpůsobilosti prvního z příkazů vyvolat právní následky ve formě přerušení běhu lhůty nelze souhlasit. Ke zrušení došlo s účinkem *ex nunc*, na tento příkaz se nehledí, jako by nikdy neexistoval a ve chvíli, kdy byl vydán, byl úkonem směřujícím k vymožení daňového nedoplatku. Nadto je třeba podotknout, že následující exekuční příkaz na prodej nemovitostí byl vydán 31. 3. 2008, tedy rovněž v rámci původní šestileté lhůty. Nová šestiletá lhůta tak neuplynula dříve než 12. 4. 2014. V nyní vedeném řízení napadený příkaz č. 1 byl vydán dne 12. 3. 2013, tedy v zákonné lhůtě. Stěžovatelova námitka tak není důvodná.

II. B) Nepřiměřenost exekuce

[22] Dle stěžovatele je nepřiměřené, že daňová povinnost ve výši pouhých 11.088 Kč, resp. 29.518 Kč je vymáhána postižením nemovitých věcí stěžovatele a současně exekucí vedenou na jeho důchod. Pokud příslušné orgány přistoupily k exekuci prodejem nemovitých věcí stěžovatele, pak už bylo zcela nepřiměřeným zásahem do jeho práv provádět exekuci na jeho důchod.

[23] Jak je uvedeno výše, prvotní úkony správce daně, které prostřednictvím odvolání vyústily v žalobou napadená rozhodnutí, jsou dva příkazy na srážky ze mzdy nebo jiných příjmů. Prodej nemovitosti předpokládal příkaz ze dne 31. 3. 2008. K prodeji stěžovatelovy nemovitosti však došlo v exekučním řízení vedeném soudní exekutorskou JUDr. Dagmar Kuželovou pod sp. zn. 046 Ex 336/03 a příslušná pohledávka správce daně v něm nebyla uspokojena, protože proti stěžovateli je vedeno více exekučních řízení a rozdělovaná majetková podstata nepostačila na pokrytí všech. Proto poté přikročil správce k vymáhání daňové povinnosti příkazy č. 1 a 2, jimiž postihuje příjmy stěžovatele.

[24] Při posuzování přiměřenosti daňové exekuce je třeba vycházet z § 5 odst. 3 daňového řádu, který stanoví, že „*správce daně šetří práva a právem chráněné zájmy daňových subjektů a třetích osob v souladu s právními předpisy a používá při vyžadování plnění jejich povinností jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle*

správy daní“. V nyní projednávané věci postupoval správce daně v souladu s právními předpisy i se zásadami daňového řízení. Kasační námitka není důvodná.

III. C) Námitky směřující proti exekučnímu titulu

[25] Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že podkladem pro tvrzené porušení rozpočtové kázně bylo křivé obvinění, že porušil vynucenou smlouvu s úřadem práce. Na základě křivého obvinění po něm poté začali vymáhat vykonstruovanou částku. Těmito námitkami směřuje proti samotnému exekučnímu titulu. Takové námitky však v exekučním řízení nejsou důvodné, jak ostatně správně uzavřel krajský soud.

[26] Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 11. 2004, č. j. 1 Afs 47/2004 - 75, dovodil: „*je-li u správního soudu napadeno rozhodnutí vydané v další fázi řízení (v řízení exekučním), pak přirozeně soud může zkoumat jen samotnou existenci titulu a vhodnost zvoleného způsobu exekuce, poměr výše pohledávky k ceně exekucí postižené věci apod., navíc za podmínky, že stížnost tvrdí například, že exekuční titul neexistuje, zvolený způsob exekuce není zákonem připuštěn, že cena postižené věci je v nepoměru k výši pohledávky atp. Soud se ve fázi exekučního řízení nemůže zabývat skutečnostmi, které nastaly před vydáním vykonatelného výkazu nedoplatků, tedy v řízení vyměřovacím.*“ Z tohoto závěru vycházel i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 26. 10. 2005, č. j. 2 Afs 81/2004 - 54, publikovaném pod č. 791/2006 Sb. NSS, kde vyslovil, že v exekučním řízení již nemůže být soudní přezkum zaměřen na přezkum důvodnosti samotného exekučního titulu.

[27] Námitky směřující proti exekučnímu titulu jsou tak v současné fázi řízení, tedy v exekučním řízení, nepřipustné. Nejvyšší správní soud ani neshledal stěžovatelem obecně tvrzenou protiústavnost rozsudku či jeho rozpor s dobrými mravy.

VI. Závěr a náklady řízení

[28] Žalobce se svými námitkami neuspěl; jelikož Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného usnesení z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[29] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[30] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. května 2015, č. j. 1 Afs 112/2015 – 18 byl stěžovateli ustanoven zástupcem pro řízení o kasační stížnosti advokát Mgr. Lukáš Hegner. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovenému zástupci náleží mimosmluvní odměna za dva úkony právní služby (tj. podání kasační stížnosti a porada s klientem) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního tarifu). Soud mu proto přiznal v souladu se sazbou mimosmluvní odměny 6.200 Kč za dva úkony právní služby [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 600 Kč jako paušální náhradu výdajů s těmito úkony spojenými (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupce je plátcem DPH, a proto mu v

souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. soud odměnu zvýšil o 21 % DPH. Celková výše přiznané odměny činí 8.228 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2015

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu